

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dvajsetletnica.

Danes, 1. aprila je dvajset let, kar se je zgodila za našo deželo, zlasti za kmetско ljudstvo, prav imenitna reč. Ni sicer provzročala mnogo hrupa; bilo je marveč vse nekako tiho in preprosto — a tem lepše sadove je rodila: odprla se je v graščini grofa Lantierija na lepem vipavskem Slapu vinorejska in sadjarska šola. Mlad, čvrst gospod, ki je ravno takrat dovršil z izvrstnim uspehom višje kmetijske šole, je nastopil današnji dan tamo svojo službo kot vodja imenovane šole.

Kakor vsaka nova reč, je imela tudi ta šola boriti se početkoma z mnogimi težavami — katerih tukaj ne maramo popisavati. Rečemo pa, da se je posrečilo vstrajnosti in odločnosti gosp. vodje R. Dolénca premagati vse, — in kmalu se je pokazal lep sad nove šole ne samo doma na posestvu, katero je obdelovala šola, ampak tudi po vipavski dolini sploh. Kdor bi o tem dvomil, naj le primeri sedanjo vipavsko vinorejo, sedanje sadjarstvo z onim pred 20 leti, in pritrčiti mora, da je istina, kar pišemo.

Pred sedmimi leti pa se je ona šola razširjena preselila na Dolenjsko, na bližnji Grm, katero posestvo je bil deželni zbor nakupil za vinarsko, sadjarsko in kmetijsko deželno šolo. Tudi tukaj se je mnogo slabega govorilo — o šoli; — zabavljali so nekateri nevedneži, ter res govorili čudne reči; toda vodstvo se za to ni brigalo prepričano, da iz nasprotovanja slednjič mora priti priznanje. In prišlo je prej, nego smo smeli pričakovati. Vspehi kmetijske naše šole se morajo vže sedaj imenovati veseli. Novi nasadi jablan in hrušek okoli Novega Mesta, različne nove vrste koristnih sadežev, zasajanje ameriških vinogradov, bolj umno obdelovanje in gnojenje naših vinogradov, ki se vendar vidi vže vsaj tu in tam; škropljenje trt z modro galico in velikanski uspeh škropljenja — koga ima Dolenjska za to zahvaliti? Kmetijsko šolo na Grmu zlasti še vrlega vodjo gosp. Riharda Dolénca.

Ne omenjamo pa precejšnjega števila umnih gospodarjev, ki so prišli iz vipavske ali grmske

šole, ki sedaj s svojim vzgledom kažejo, kako naj se pri nas obdeluje zemlja.

Nikar ne tajimo — da so se jeli naši ljudje bolj zanimati za kmetijstvo, da jih je veliko, ki sedaj verjamejo, da mora dandanes tudi kmet drugače delati, kakor so delali njegovi očetje, ako hoče zmagati težke butare, katere je nositi kmetškemu stanu, v to so pripomogle prav veliko „Dolenjske Novice“. Pa kaj pravimo „Novice?“ Ne, storil je večinoma g. Rih. Dolénc, ki piše v naš list gospodarske članke na tem-le mestu. Naši dolenjski gospodarji list radi beró; nauki gospoda Riharda Dolénca govoré stoterim in stoterim gospodarjem — ne zastonj! Da se naša kmetijska bralnica v Novem Mestu obiskuje bolj pridno, kakor bi se bilo smelo pričakovati, tudi to je uspeh grmske šole, uspeh gospodarskih spisov v našem listu, pa veselo prepričanje, kako resnični so ti nauki zlasti pri vinogradarstvu.

Iz rečenega je pač razvidno, da storé „Dol. Novice“ le svojo dolžnost, ako izrekajo najtoplejše voščilo vrlemu svojemu sotrudniku gospodu Rihardu Doléncu, vodji kmetijske šole na Grmu, k današnji dvajsetletnici in k godu, katerega obhaja 3. t. m. s srčno željo: Bog ga ohrani krepkega in čilega na duhu in na telesu še mnogo let v korist naše domovini zlasti še lepej Dolenjskej!

Gospodarske stvari.

Krmska pésa.

Mej vsemi krmskimi rastlinami, katere za krmenje naših živali na njivah pridelujemo, zaslúži pač krmska pesa mej najvažnejše prištevana biti. Pri nas porablja se krmska pesa večinoma le za krmenje prešičev. V ta namen se obira pesi po leti listje (perje) ter to prešičem poklada, v zimskem času se jim pa kuha pesa sama. Obiranje listja ni škodljivo razvitku pése, ako se to pravilno vrši. Ako se namreč le tisto listje obere, katero se k tlom poveša ter pričinja vže kolikor toliko rumeneti, to debelenju pese čisto nič ne škoduje. Kjer se pa pesi listje tako obira, da se

jej odjemlje tudi še čisto zdravo po konci stoječe in to v toliki meri, da rastlinam le še srčni listi ostanejo, tam se rayna odločno napačno. Tako obirana pesa se ne more nikakor debeliti marveč ostane kaj drobna. Da bi pa listje, ki se dobi o poletnem času, odtehtalo zgubo množine pese v zimskem času, na to ni nikakor misliti. Kdor hoče torej lepo debelo peso pridelovati, obira naj jej listje pametno, ali pa kar čisto nič. Poslednje je mogoče na ta način, da se ima peso, kateri se misli v poletnem času listje obirati, posebej bolj na gosto zasajeno, ono, kateri se pa ne misli listje obirati, pa zopet posebej bolj na redko.

Pred leti že smo priporočali setev mangolda, kateremu se listje kar žanje, namesto setve pese, da bi se jej pozneje obiralo listje. Mangold priporočamo še daudanes, le žal, da ne tako goreče kakor pred leti. Skušnja nas je namreč podučila, da po Dolenjskem mangold le jedno leto koristi, ne pa še tudi na spomlad družega leta. Po zimi namreč ali pozebe ali segnije, ali ga miši pokončajo. Mangoldu so tudi črvi veliko škodljivejši kakor pa pesi, uničijo ga kar popolnoma.

Nič kaj lepa debela krmska pesa se pa po Dolenjskem tudi zaradi tega ne prideluje, ker se pravilno ne prideluje. Navadno se seje po Dolenjskem pesa na posebne lešice in potem šele na njive presaja. Dela se torej z njo tako kakor z zeljem. To pa nikakor ni pravo, kajti presajena pesa ne doraste nikdar tako debela kakor nepresajena, marveč naravnost na njivo sejana. Pa tudi koliko nepotrebne delo ne stane presajanje, to pa ne v dobiček ampak zgubo v gospodarjevo. Več let je že tega, da je neki vipavski gospodar, kateri je vsako leto po dve veliki njivi krmske pese prideloval, na našo priporočitev na jedno njivo peso kar sejal, na drugo pa presajal. Razloček pri pridelani pesi bil je kar od daleč vidljiv. Na njivo sejana pesa bila je sploh še enkrat debelejša mimo na njivo presajene. „Nikdar več nočem pese presajati, že celo ker dá presajanje toliko čisto nepotrebne delo“, tako je vskliknil dotični vipavski gospodar. Kar velja za Vipavo, velja v tem oziru v še večji meri za Dolenjsko. Dolenjci, ne presajajte torej v bodočnosti več krmske pese, ampak tako-le jo pridelujte.

Na jesen že speljite na njivo, ako le mogoče na kateri hočete v prihodnem letu peso imeti, gnoj, podorajte ga, njivo pa pustite skozi zimo v surovi brazdi. Ako na jesen nimate dovolj gnoja, navozite ga pa po zimi po snegu na njivo, ali pa še le na spomlad. Prvi način in sicer obilne gnojivke, brez katere pese nikdar ni sejati, je odločno najboljši. Pognojeno ter preorano njivo povlecite na spomlad prav dobro z brano, in na to se lotite šele setve. Setev izvrši se pa lahko na več načinov. Na prav velikih posestvih sejejo

peso kar sè strojem, po več vrst h krati. Tako sejejo jo tudi na kmetijski šoli na Grmu. Kjer pa sejalnega stroja ni, seje se lahko na dva druga načina. 1.) V prav veliki meri tako-le: Po dobro povlečeni njivi potegnejo se po dolgem z zaznano valcem (markerjem) znamenja prihodnjih vrst pese. K vsaki vrsti vstopi se jedna ženska s pesnim semenom v predpasniku in s palcem in kazalcem desne roke vtakne (brez sadilnega klina) na vsakih 30—40 centimetrov narazen po jedno samo zrno v zemljo. 2.) V prav majhni meri seje se pa pesa tako-le: Ko je njiva preorana in prevlečena, vzamete dve ženski tako dolg motvoz (špago), kakor je njiva široka, in natakmeta ga na obeh konceh na dva klina. Vsaka ženska napravi si pa še palčko, tako dolgo, kakor imajo vrste pese oddaljene biti, toraj 35—40 centimetrov dolge. S to pripravo ter semenom pese v predpasniku lotita se setve tako-le: Na jednom koncu njive napneta motvoz čez njivo, ter zatakmeta kline, na katere je motvoz nataknujen, ob robu njive v zemljo. Ob tako napetem motvozu pričneta potem vsaka iz svojega konca proti sredi grede seme tako potikati, kakor je bilo pri prvem načinu že povedano, namreč brez klina le s prsti, na vsakih 30—40 centimetrov narazen, po jedno samo zrno v zemljo. Ko prideta v sredi njive skupaj, vrneta se vsaka na svoj kraj, položita jeden konec 35 do 40 centimetrov dolgih palčik po dolgič njive tikoma motvoza in prestavita motvoz tikoma na druga konca palčik. Tako zaznamvata si drugo vrsto pese, katero kakor prvo zasajata in tako dalje do konca, dokler ni cela njiva zasajena.

Tako sejanje pese stane skoraj še manj dela, kakor pa presajanje, vseh je pa neprimerljivo boljši. Opozoriti moramo naše gospodarje še na sledeče. Več kakor jedno zrno semena ni treba nikdar na jedno mesto potakniti, kajti še tako iz rasto iz vsakega zrna lahko po 2, da mogoče da še celo po tri do štiri rastline, kajti pesno seme je sestavljeno iz dveh do štirih zrn. Kakor hitro pesa izkali, ter že tako velika postane, da se lahko prime, ter izrije, lotiti se je treba pa pač koj zredčenja. To naj se izvrši tako, da se na vsakem mestu pusti le po jedna najkrepkejša pesa ostale pa izrujejo. Izrite rastline se porabijo lahko za podsaditev na tistih mestih, kjer kako zrno ni izkalilo, ali pa, kjer je rastlino že črv spodjedel.

Kakor je koristno z žitnim in drugim semenom večkrat menjati, to je od kje drugod seme dobiti; je to še posebno pri pesi jako priporočati. Iz domačega semena pridelana pesa, je navadno že v drugem letu kaj drobna. Seme prav fine pese prodaja gospod Fr. Kastelic v Kandiji pri Novem Mestu.

Nekoliko besedi o volitvah.

Kakor si postelješ, tako bodeš spal. Ta pregovor smemo obrniti prav po pravici na naše javno življenje: kakor sami skrbimo — tako se nam bode godilo v občini, deželi, državi. Nekdaj je dajala zapovedi le gosposka — cesar s svojimi svetovalci; danes imamo ustavo — konstitucijo. Po tej so poglavitni, da odločilni čenitelj pri postavitvah in drugi državljani sami. Nobena postava ne velja, noben davek se ne more zaukazati, ako ga ne potrdi ljudstvo samo. Pa kako to? Kako in kedaj se povprašuje ljudstvo? — Državljani to delajo po svojih zastopnikih — izvoljenih poslancih. Drugače tudi ni mogoče. Ko bi hoteli vse ljudi v celem cesarstvu prašati, jim je li to ali uno prav, kakošnih novih postav želé, kedaj bi bil konec — in kakošni, kako zmedeni bi bili odgovori — šli bi skozi les, pa ne videli dreves. Zato volijo prebivalci posameznih krajev može, ki gredo potem na Dunaj v državni zbor, kjer se delajo postave itd. za vso Avstrijo, v Ljubljano v deželni zbor, kjer se ukrepajo reči, ki se tičejo dežele Kranjske, ali v občinski zastop, kjer se ima skrbeti za blagor posamezne občine.

Iz tega pač lahko sprevidi vsakdo, koliko je ležeče na tem, kakovi da so ti izvoljeni može — kakoršen mož, take naredbe, take postave. Vrli, za dobro vneti, verni in vestni može bodo skrbeli za to, da se napravljajo postave, res koristne postave, ki bodo pospeševale časno pa tudi večno srečo podložnih; postave, ki bodo skrbele, da se varuje vera, da se povzdiga krščansko življenje po cerkvi in šoli, da se skrbi za pravost in poštenost pri državljanih, da se zabrani vsak poskus spodkopavati vero pri podložnih, razširjati npravnosti ali veri nasprotne poskuse. Vrli poslanci, katerem vera in vest velevala, bodo dovolili radi tudi večje stroške za reči, ki so res potrebne in koristne, nikoli pa ne za reči, ki so brezpotrebne ali celo škodljive. Rayno tako bodo ravnali poštene občinski zastopniki v občini.

Nasproti pa, ako izvoli ljudstvo in pošlje v zbor može lokave, brezverne, brezvestne, katerim je mar le lastna korist, lastni žep; može, ki so sami zgubili versko katoliško prepričanje — kako se bodo mogli taki vneti za reči istinito koristne? Gledali bodo na-se ne na občni blagor; delali za postave, ki bodo koristili njim, ali le gotovemu stanu, ali morda le bogatinom, kapitalistom — ne pa večini trpečega ljudstva: glasovali bodo za postave, ki ovirajo cerkev in njeno delovanje, katere pospešujejo brezverstvo, izreajo brez Boga. Podobno bodo delali tudi v občinskem zastopu, v kolikor segajo take reči v njegov delokrog.

Da je temu res tako, imamo zgledov po svetu brez števila. Pogledjmo na Nemško — 13 let se

je preganjala cerkev katoliška, so se podili iz dežele in metali v ječe škofje, menihi, duhovni — po brezvernih poslancih. Na Francoskem in Laškem se še sedaj zatira in ovira cerkev po brezvernih liberalnih poslancih, se zatira ubogo ljudstvo, da bogaté nekateri brezvestneži — ako ni drugače pa s podkupljenjem in goljufijo.

Kako važno je torej, ako gre k volitvi vsakdo, ki ima pravico voliti! Kakor sam izvoliš, tako bode. Radi tega naj nihče ne govori: bodo vže opravili tudi brez mene. Opravili bodo, ali kako, to je drugo vprašanje. Kaj pa če si kriv ti z nekaterimi tebi podobnimi, da je izvoljen mesto dobrega slab mož, mesto vernega poštenjaka brezveren liberallec? Kako bodeš dajal odgovor o tem? Te li ne bode pekla vest govoreč ti: glej, kaj je storila tvoja lenoba? Ne, možje Dolenjci, tisti časi morajo biti za nami, ko smo se dali tudi za nos voditi pri volitvah.

Odslej dalje mora in hoče vsak sam storiti svojo sveto dolžnost bodi-si pri volitvi za občino, za deželni ali državni zbor: volili bomo vselej može poštene, verne, vnete za vero, domovino slovensko in cesarja ljubljene. Da se to tem gotoveje zgodi, bomo o volitvah še kaj govorili.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Stari mnogozaslužni poslanec dr. Smolka se je odpovedal predsedstvu državnega zbora. Izvolil se je nov predsednik — liberalni Nemec Chlumeciki. Tako se vedno bolj kaže, da bodo polagoma dobili Nemci državne vajete popolnoma v roke. Kriva je slovanska nesloga — pa kaj pravim? slovanski liberalizem. Nekaterim, zlasti českim poslancem je vse zoprno, kar je količkaj versko: — ti so razdrli prejšnjo večino konservativno.

Državni zbor je pretrgal svoje delovanje 22. marca za dalje časa. Zborovali bodo po velikej noči deželni zbori, ki so vže sklicani. Naš se prične 20., štajarski 6. in goriški 20. aprila.

Madjarsko ministerstvo hoče na vsak način osrečiti državo z zakonom brez cerkve — s postavnim priležništvom. Slep gospodje ne vidijo, da bodo prišli po tem zakonu v objem judovskim pijavkam še bolj, kakor so vže sedaj. — Sicer pa je veliko nasprotovanje tej novotariji; upati je še zmiraj, da bode v madjarskem kraljestvu zmagala pamet — in vera.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Laškem se še vedno veliko govori o goljufijah. Trdi se, da je bilo različno podkupljenih 72 poslancev. Lepa dežela to!

V Srbiji so imeli državne volitve. Izid je tak, da se skorej ne more vedeti, kakova bode

večina. Sploh pa je v tem mladem kraljestvu nesloga in prepir naj bolj navadna stvar.

Norvežani se hočejo odtrgati od Svedije, ako jim ta ne dá še večjih pravic. V korist bi jim ne bilo, ker bi se sami ne mogli tako uspešno braniti kake zveze s Švedi.

Na **Belgijskem** so bili pretepi med kmeti in žandarmi. Dva žandarma in več kmetov je ranjenih.

Piše se nam:

Iz gornje krške doline 22. marca. (Naše rane; ženitnine.) Pred nedavnim je nekdo z Dolenjskega milo tožil v „Slovincu“ o silni zapravljenosti, ki se godi pri naših ženitninah. On pravi: Ženitovanje traja včasih po dva dni in dve noči na strani ženina in ravno toliko na strani neveste, najmanj pa po jeden dan in noč na vsaki strani. Mnogokrat imajo pojedino še tisti večer pred poroko in potem celo noč. Zgodi se kaj rado, da pridejo svatje, celo ženini vsi „natrkani“ pred altar. Koliko potrate na ženitninah po kmetih in to v današnjih, tako hudih dneh! Včasih gre četrtna dote rakom žvižgat s samimi ženitvanjskimi stroški. Na to toži dopisnik, koliko nerodnosti se zgodi na ženitnini posebno po noči, pijančeva se, voglari, pokončujejo se gospodarske priprave, in ko so voglarji pijani, začno se s sabo ali s svati kregati in konec ženitovanja je kak poboj. Na to pozivlje svetno gosposko, naj kaj zoper to razvado stori, ker svarjenje duhovnikovo ne izda nič.

V resnici trpke so te besede. žalibog da so popolna resnične. Koliko menj greha bi se storilo, koliko manj mladine spridilo in koliko denarja prihranilo, ko bi se pri ženitninah napravil kak red. V mojem rojstnem kraju na Gorenjskem so poroke dopoldne, na to gredo svatje na nevestin dom in ostanejo večinoma skupaj do noči, na to gredo narazen. Bolj redko katerikrat se zgodi, da trpi ženitnina tudi po noči, proti jutru je ženitnina tudi v tem slučaju končana. Ljudje v tem kraju so razmerno precej premožni.

Kako pa tukaj doli pri nas z razmerno revnimi Dolenjci! Sicer se čuti povsod pomanjkanje, a ko si „na oklicu“, pa zgine vse pomanjkanje. Že ko gredo pismo delat, ostane v gostilni par petakov ali pa še desetakov. Letošni predpust mi je pravil ženini, ki je vse drugo, samo premožen ne, (ima le zadolženo hišico in par prikupljenih njiv), da so pri tej priliki plačali v krčmi čez 20 gold. Na to je pri nas v Krški dolini in tudi drugod po Dolenjskem navada, da gredo svatje po poroki, ki je dopoldne najprej v gostilno, kjer ostanejo do večera in še le zvečer gredo na dom nevestin. Koliko se zopet tukaj zapravi! Nenavadno znesel račun čez 20—30 gold., ne redkokrat tudi 40 do 50 gold. Zvečer se začne prava ženitnina, ki trpi po več dni. Ko je život proti jutru že vsega poln, svatje pospe in ko se zbude, se pitje vnovič začne in tako dalje več dni, pri količkej bolj premožnih ženitninah še le petek svate razpodi. V nekterih krajih po Dolenjskem je pa še navada, da pridejo svatje v nedeljo zopet skupaj „na ostanke“. Koliko stane tedaj taka ženitnina! Koliko jedil in pijače se povžije pri svatovski mizi, koliko treba za postrežbe, godca, brez katerega si dolenjske ženitnine ne moreš misliti, kakor ogerske ne brez obligatnega cigana in koliko pijače za nikdar site voglarje iz dveh ali še več

vasi! Lep začetek k prihodnjemu „blagostanju!“ V resnici lep del nevestine dote, katero prinese k hiši, namesto da bi se ž njo nekaj dolga plačalo, mora iti zato, da se ženitnina plača.

O tem si Dolenjci pač ne moremo eden drugemu veliko očitati, ker ta potrata ni samo v naši dolini, ampak tudi drugod. Neki župnik na Dolenjskem, da bi vsaj nekoliko omejil to zapravljenost, ni nikdar poročil v pondeljek, ampak vselej v sredo. Zakaj? Zato, da je mogla ženitnina trpeti le dva dni (do petka), ko bi pa poročil v pondeljek, bi pa trpela od pondeljka do petka, kakor je bila navada, dokler ni on z velikim trudom navzlic vsemu vpitju vpeljal nove navade.

Značilno je tudi, kar je izjavila črnomaljska sodnija l. 1883. deželnemu odboru o ondotnih ženitninah, kot vzroku rastoče revščine. Njeno poročilo se glasi: „Dalje škoduje kmetijstvu dragoceno pivovanje o priliki ženitve. Pripravlja in pojé se po dva vola, dvajset puranov, dve teleti, rac, piščet, po dvajset vaganov pšenice; popije se po 30 veder vina in še več. Tako po celi teden trajajoča pojedina kmeta več poškoduje, kakor celi požar (poročilo deželnega odbora glede agrarnih razmer 1884 str. 141.) Tudi meni je znanih več slučajev, ko se je na ženitnini popilo od 10—15 veder vina in sicer so ti slučaji z tostran Gorjancev. Na vsak način so sedaj navadne ženitnine velika rana blagostanju in velik povod zapravljanju. Kadar se bo začelo resno misliti na zboljšanje gmočnega stanja našega kmečkega ljudstva, treba bo tudi misliti na to, kako bi se potrata pri ženitninah vsaj deloma omejila. Beseda posameznikova izda toliko kot nič, vsak se izgovarja na navado, ako mu še toliko in še tako lepo zmernost priporočaš. Navada, bolje razvada in pa strah pred zabavljanjem svatov premaga vse, akoravno ženini sam dobro spozna hud udarec, ki pride iz te zapravljenosti.

Koliko morejo javne oblasti s tem storiti, ne vem; to pa vem, da bi se mnogim razvadam prišlo v okom z natančnim izvrševanjem županijske postave zaradi licence in takse za godbo, ktera taksa bi se po postavi morala pobirati tudi od godbe na ženitninah. Dalje tudi mislim, da morajo slavna c. kr. okr. glavarstva in županstva, ako imajo le resno voljo, večinoma zatreti grdo voglarenje, ki je povsod tolikim nenravnostim in pobojem. Vem za kraj kjer skozi več let ni bilo ženitnine, da bi se voglarji ne stepli in se s koli in uožmi ne klali. Po več krajih in žalibog tudi v naši dolini sem zapazil, da ne hodijo na voglarenje samo voglarji, ampak tudi voglarice. To je pa že skrajna nesramnost, da hodijo dekleta pozno v noč s fanti vred voglarit večkrat prav nespodobno našemljene! Tam se vpijanijo eni, kakor drugi in žalostne posledice te razuzdanosti si vsakdo lahko misli. Vi, ki imate moč v rokah, na noge, skrajna potreba je, da se stori konec takim nerodnostim, sicer bomo z javno nravnostjo kmalo pod ničlo. Neprilike, ktere sem omenil, niso tako redke, kakor si morda kdo v svoji dobrohotnosti misli, ta rana je le preveč razširjena, le malo bolj globoko je treba pogledati in videl jo bo marsikdo, kateremu je ostala do zdaj neznana. Da se pa ta rana spozna in na to začeli predno postane neozdravljiva, to je namen teh vrstic.

Iz Bavarskega. — V štev. 5 na strani 38 so prinesle „Dol. Novice“ neki dopis iz gornje Krške doline. Gosp. dopisnik toži o slabem stanju našega kmeta, o pešanju vinogradov itd. Naprej piše o za-

pravljalivosti, plesu, popivanju in o grdem ponočevanju. Tudi jaz se vjemam z gospodom dopisnikom, sam sem se žal vže prepričal, da je resnica, kar trdi. Ali se pa nebi zavoljo tega lahko kaj ukrenilo? Neki prijatelj pravi, da se je zdravil pri slovečem župniku Kneipu na Bavarskem in da ni nikoli slišal kekega upitja. Tudi bavarski duhovni trde, da ponočevanje tukaj ni v navadi. Dostavim še, da je tukaj ostro prepovedano tako kaljenje javnega miru in vsaki taki ponočnej, bodisi v mestu ali na deželi, je po postavi ostro kaznovan.

Domače vesti.

(Vdanostne izjave milost. knezoškofu Ljubljanskemu) so poslale dalje te-le občine: Gorica Vas pri Ribnici, Spodnja Idrija, Preddivor, Šmartin pod Šmarno Goró, Špitalič, Trata v Poljanski dolini, Vrabče, Lože na Vipavskem, Mošnje pri Radovljici, Slap pri Vipavi, Križe pri Trziču, Dule in Pavlovče pri Kamniku.

(Mestni zastop) je obravnaval v seji 27. marca nekatere gospodarske reči, zlasti pa privolil nekaterim proslcem posojila iz mestnega premoženja. Za oskrbovanje mestnega gozda se je izvolil poseben odsek. Dela v skladišču, da se pripravi za pošto in telegrafski urad, sta prevzela gg. Umek in Košiček; od izklicne cene sta popustila $8\frac{1}{2}$ odstotkov.

(Dolenjskim gospodarjem.) Komur je trtna uš vinograd uničila, pa ga nameravava čez par let z ameriškimi trtami zopet zasaditi, priporočamo pač gorko to-le. Prekopljí vinograd in obsej ga z nemško deteljo (lucerno) poméšano s cinpirjem. Več let zaporedoma si boš prideloval po tem načinu v opustošenih vinogradih obilo prav fine krme, že celo, ako boš v drugem letu po vsetvi pepelil. Ko bodeš pa vinograd z nova zasadil, izdala bode nastala ledina (trata, ruša) trtam toliko, da jim vsaj 6 let ne bode potreba gnojiti.

(Podružnici sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu) so došli nasledni darovi: V Rozmanovi gostilni nabrani pri odhodnici gosp. Ignacija Šitarja 8 gld., v Beršlinski baraki nabranih 68 kr. Iskreno zahvalo izrekamo vsem gg. dobrotnikom. Bog poplati! Načelnístvo.

(Na Drski) pri Novem Mestu je 20. marca pogorela hiša zidarju Petriču.

(Utopljenega Stepišnika), kateri se je ponesrečil koncem februarja, je potegnil iz vode 26. marca G. Mlejnik. Cele 4 tedne je bil v vodi; in mnogim novomeščanom se ta čas ni zastoj gabilo piti Krko.

(Slovenski vlak v Rim.) Kakor smo vže naznanili odide 10. aprila poseben vlak v Rim. Iz Maribora odide v ponedeljek (10. aprila) ob 9. uri dopoldne, iz Zidanega Mosta ob 11. uri 49 m.; iz Litije ob 12. uri 43 min.; iz Ljubljane ob eni 46 min.; iz Postojne ob 3. uri 54 min.; iz Gorice ob 7. uri 43 m. popoldne. Cene so jako znižane za tje in nazaj. Vožni listki veljajo za 30 dni. Nazaj gredé se smé na Laškem šestkrat izstopiti — na Avstrijskem pa kjer se hoče. Vožni listki naj se preskrbé prej ko mogoče — gotovo pa vsaj do 4. aprila. Dobivajo se pri podjetniku Jos. Pavlinu v Ljubljani, v „Kato-liškej družbi“ v Ljubljani in pri mnozih župnijskih, občinskih in poštnih uradih. — Slovenci, ki imate čas in denar, porabite lepo priliko, da se tudi naš mali

narod pokloni ljubljenu svetemu očetu v dostojnem številu!

(Razpis častnega darila). Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 goldinarjev častnega darila izvirnemu pesniškemu pripovednemu delu v prvi vrsti kaki daljši in celotni epični pesmi. — Snov bodi delu zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja národa slovenskega. Delo mora biti pisano tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškim zakonom lepe pripovedne književnosti ter poleg tega ugodi literarnim namenom „Matice Slovenske“. — Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svoje delo še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega opravnega reda po 25—40 gold. za tiskovno polo. Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 31. decembra 1893. l. Pisateljevo ime naj se pridene rokopisu v zapečatenem listu, na katerem je zapisano dotično geslo.

V Ljubljani, dné 1. marcija 1893.

Obor „Matice Slovenske“.

(„Duhovni poslovnik“) je dovršen s 4. zvezkom. Delo je spisal g. župnik Martin Poč, izdalo pa je „katoliško tiskovno društvo“ v Ljubljani. Gotovo bode knjiga mnogo koristila gospodom duhovnom ter tudi pripomogla, da se več vredeuje odslej slovenski, kakor se je godilo doslej.

(Cerkvene pesmi za mešane glasove.) Zložil in veleč. g. Val. Alijančiču, župniku na Dobravi poklonil Ivan Zupan, organist in orglar v Kamnigoricí. — To je zbirka 12 prav lepih pesmi. Znani veččak Fajgelj je te pesmi v „Slovenču“ jako pohvalil ter priporočil, vsled česar jih tudi mi priporočamo našim organistom. Cena je 50 kr., naročuje se pri g. skladatelju v Kamnigoricí.

Listnica opravištva.

Dopisa iz Kostanjevice nismo mogli sprejeti, ker nima dopisa — brez njega pa ne sprejmemo nobenega dopisa. Sicer pa, ako je res, kar ste pisali ni lepo — vendar poravnajte doma!

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopalo, mojega preljubljenega soproga, gospoda

Jakoba Butalič-a,

c. kr. sodnijskega kancelista,

danes ob polu 10. uri zvečer v 44. letu njegove starosti po kratki bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, poklicati v boljše življenje.

Pogreb bode v ponedeljek 6. t. m. ob 5. uri popoldne na tukajšnjem pokopališči.

Zadušne sv. maše služile se bodo v farni cerkvi.

Radovljica, dné 4. marca 1893.

Franja Butalič roj. Pehani,

soproga.

(90)

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze prijateljskega sočutja mej boleznijo in o smrti, za darovane krasne vence in za mnogoštevilno spremstvo mojega nepozabljivega soproga, gospoda

Jakoba Butalič-a,

kancelista pri c. kr. sodišči v Radovljici,

k njega zadnjemu počitku, izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito prečastiti duhovščini, gg. uradnikom iz Radovljice in Kranjske gore ter slavnemu pevskega društvu „Triglav“ v Radovljici za ginljivo petje, najiskrenejšo zahvalo.

V Radovljici, dné 7. marca 1893.

(91) **Franja Butalič roj. Pehani.**

45 novih,

trpežnih, lično izdelanih vozov različne velikosti prodaja po nizki ceni **Franc Walland v Žužemberku.**

Vdova grajščaka želi dobiti službe

gospodinjstva

ali pa pomočnice gospodinji. Tudi pri kmetijstvu se razume. Blagovoljne ponudbe naj se pošiljajo na **S. Haring v Črnomlju.** (93)

Lepo posestvo, (87—1)

katero meri 29 oral in 308 sežnjeve je iz proste roke naprodaj. Kedor bi želel to posestvo kupiti, naj se hitro obrne do posestnika **Jožeta Lokar-ja v Gorenjem Kartelevu št. 3, pošta Mirna Peč, (Dolenjsko).**

VABILO

k

izvanrednemu občnemu zboru

okrajne bolnišne blagajne v Novem Mestu

v nedeljo dné 9. aprila 1893 ob 2. uri popoldne.

Dnevni red:

I. Poročilo pregledovalnega odbora računa leta 1892.

II. Poročilo načelnštva o društvenem delovanju.

(94)

Načelnštvo.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti, za mnogoštevilno spremljanje k zadnjemu počitku našega iskrenoljubljenega sina, oziroma brata

Josipa Grajland-a,

prvošolca,

izrekamo velespoštovanim gospodom profesorjem, gosp. ravnatelju, vsem dijakom, posebno še tovarišem umrlega za lepi venec, najtoplejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Otoški mlin pri Toplicah

se bode dné **6. aprila t. l.** po javni dražbi v najem dal. Kdor ga v najem vzame, mora četrletno najemščino naprej plačati.

Naznanilo

vsem članom okrajne bolnišne blagajne v **Novem Mestu.**

Ker je okrajna bolnišna blagajna vsled razno-terih okoliščin pasivna postala, se s tem naznanja, da bodejo za čas pasivnosti samo resno bolni in poškodovani (to je v istini za vsako delo nezmožni) bolnišno podporo dobivali, vsi drugi bodejo imeli pa samo zdravniško pomoč in zdravila plačana.

(93)

Načelnštvo.

Nova gostilna!

Podpisana uljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem odprla gostilno pred mostom hiš. št. 8, (poprej pri Foršku) ter da točim izvrstno domačo, dalmatinsko in istrijsko vino, točim tudi izvrstno pivo po 10 kr. vrček tudi imam okusna jedila po primerno nizki ceni ter zagotavljam dobro postrežbo. Za obilni obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

(89—1)

Josipina Rajec-Pelničar.

Gustav Forgacs,

zlatar

priporoča svojo bogato zalogo zlatnine in srebrnine kakor tudi natanko uredjene in regulirane žepne in stenske ure ter budilnice.

Vse v svojo stroko spadajoča dela popravljam natančno in po jako ugodnih cenah.

(92)

80 komadov 2 palca debelih suhih

javorjevih stebrovproda knez Auerspergov logarski urad v Soteski,
pošta Dvor. (77)

Zdravega, kakih 15 let starega

dečka, kateri bi imel veselje učiti se krojaške obrti, sprejme
takoј Janez Rotar, krojač v Gotni Vasi hiš. št. 37.

Štev. 1286.

Oklic.Vsled dovoljenja c. kr. okrajnega sodišča v
Trebnjem z dné 17. marca 1893 št. 1286 prodalo se
bode v zapuščino dné 9. januarja 1893 v Trebnjem
umrlega trgovca gosp. Vinko Verhovšek-a spada-
foče mešano sodno na 4506 gld. 54 kr. cenjeno blago
skupaj.Kupovalcu prepustila se bode tudi v zakup pro-
dajalnica z magacinom vred za drobnosti in blago,
kakor tudi potrebno stanovanje obstoječe iz sobe
zdolaj, kuhinja, soba za hrano, potem ena šupa za
shranjenje drv in prazne posode in tretji del vrta za
letni zakup 400 gld., ki se ima za pol leta zmiraj
naprej plačevati in sicer za 6 let zaporedoma.Ponudbe z 10% varščino se imajo do 6. aprila
1893, kateri dan se lahko vse pregleda, na c. kr.
okrajno sodišče v Trebnjem, ali pa podpisanemu sod-
nemu komisarju doposlati.Ako ne bode nobene ponudbe, bode se prodaja
mešanega blaga na drobno 10. aprila 1893 od 8. ure
dopoludne naprej in ako bode treba prihodnje dni po
javni dražbi proti gotovem plačilu vršila.Cenilni zapisnik in dražbeni pogoji vidijo se pri
podpisanem sodnem komisarju.

Trebnje 18. marca 1893.

Matthaeus Bežan,

(81)

notarski substitut kot sodni komisar.

Jako znamenita železna tovarna na Štajerskem
išče poštene, zmnožne in strokovno zvežbane**zastopnike,**kateri v svojem delokrogu redno potujejo. Ponudbe
naj se pošljejo pod znamenjem „G. 5890“ Rudolfu
Mosse, na Dunaj (Wien). (82—1)Radi odpotovanja od tod se prodaja ali na
več let v najem dá**opekarna**katera se nahaja poleg drugih opekarn pri Do-
lenji Straži. Več pové lastnik**Jurij Springer,**

v Mirni Peči hiš. št. 19.

(83—1)

100 metrov

obtesanega hrastovega lesana prostoru na Dvoru prodaja knez Auerspergov
logarski urad v Soteski, pošta Dvor. (76)**Dobre travniške in hribske krme**

(mrve) prodaja Janez Zurc na Dvoru pri Žužemberku.

Pod jako ugodnimi pogoji
se iz proste volje**prodaja ali v najem odda mlin**na novo postavljen, močno zidan in v dve nadstropji,
ob reki Lahinji na Kriyoglavcih pri Metliki. Mlin ima
štiri tečaje in stope; zraven je tudi nekaj zemljišča.
Natančneje se izve pri lastniku Ignaciju Premerju, po-
sestniku na Primostku pri Metliki. (65—2)

14 do 15 let stari

deček,sin poštenih starišev in lepega zadržanja se takoj
sprejme v Požekovo pekarijo v Metliki. (8—1)

Išče se

(79—1)

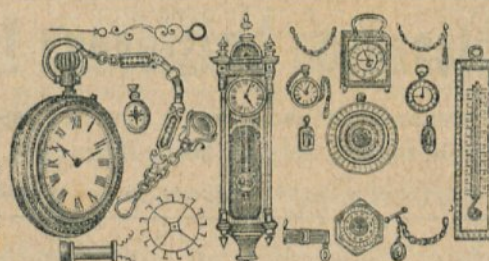
kovač s skušnjo.Kovačija leži ob deželni cesti Ribnica-Rakek. Ože-
njeni imajo prednost. Stanovanje in orodje prosto.
Ponudbe na opravišstvo „Dol. Novic“ pod T. L.

Imam

psa (Leonberger Bernardiner) izvanredno dobrih lastnost,
na migljaj vé moje misli, za katerega iščem radi pasme
enake psice. Ponudbe prosim pod Š. L. na opravi-
šstvo „Dol. Novic“ (80—1)**Suhe deske**so naprodaj na drobno vsako saboto v Soteski
na žagi po nastopnih cenah in sicer meter
v širjavi:

1/2	palca	debele	po gld.	—,90,
3/4	"	"	"	1.—,
4/4	"	"	"	1.20,
5/4	"	"	"	1.40,
6/4	"	"	"	1.70,
7/4	"	"	"	1.90,
8/4	"	"	"	2.20.

Knez Auerspergov logarski urad
v Soteski, pošta Dvor. (78—1)

(28-4)

ALOJZIJ RAJEC,

urar v Novem Mestu na Velikem trgu

priporoča slavnemu občinstvu ter posebno preč. duhovščini svojo bogato zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih in nikelnatih žepnih ur, stenskih ur z nihalom (Pendeluhren) in ur budilnic (Weckeruhren), verižic in drugih v to stroko spadajočih stvari.

Cenik žepnim uram:

Najfinejše nikelnate ure s ključem od gld.	3.20 do	5.—
remontoir-ure nikelnate	4.50	5.50
sreberne ure s ključem	3.50	8.50
sreberne remontoir-ure	6.25	9.50
iste z dvojnim oklepom	8.20	14.50
zlate ure za dame	18.—	25.—
zlate ure za gospode	20.—	90.—
Amerikanske budilke po gld. 2.20, fine	garantirane po	gld. 2.80.

Popravila izvršujem vestno, točno in po prav nizki ceni ter z garancijo. — Stare žepne in stenske ure se lahko zamenjajo za nove proti primernemu doplačilu.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

iz poštene hiše, ki zna pisati in brati; sprejme se takoj kot učenec v trgovino z špecerijskim blagom, železnino, usnjem itd. pod ugodnimi pogoji.

Franc Šušteršič,
trgovec v Črnomlju.

(66-2)

Učenca,

kateri je z dobrim uspehom dovršil ljudske šole sprejem takoj v poduk mizarske obrti.

(80-4)

Alojzij Kobe,
mizarski mojster v Metliki. (Dolenjsko.)

Jakob Mikolič,

krojač na glavnem trgu v Novem Mestu

priporoča slavnemu občinstvu, posebno prečast. duhovščini in p. n. uradnikom, svojo bogato zalogo najnovejšega sukna. Prevzema tudi vse, v njegovo stroko spadajoča dela za p. n. gospode, kakor tudi za dečke in izdeluje ona po najnovejšem kroju in po najnižji ceni. Za dobro in pravilno delo se jamči!

Dalje priporočam tudi p. n. občinstvu veliko zalogo narejenih oblek, za odrasle, kakor tudi za dečke, od preproste, do najfineje, po prav ugodni ceni.

(71-2)

BRATA SCHWEIGER

v Črnomlju

priporočata svojo zalogo pravih naturnih, belih in drugih

istrijskih in dalmatinskih vin.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

(11-6)

Sveža (frišna) kurja jajca

se kupijo v vsaki množini po jako dobrih cenah. Za jajca ni treba plačati nikake vžitnine, nego se isti preko vsake mitnice ljubljanske, ako se na mitnici ljubljanski denar založi, kateri se potem vrne na mitnici ter se lahko vpeljajo transito, to je vžitnine prosto ker kolizejsko poslopje ne spada še v okvir ljubljanskega stolnega mesta. Več se izve pri Gustav Treo, trgovcu v Kolizejskem poslopji v Ljubljani, pritlično na desni strani črka C.

(58-3)

Izurjen kovaški pomočnik,

kateri razume dobro vozove, koleselne in konje kovati, se takoj vzprejme pri Peter Gorupiču, kovaču v Kandiji poleg Novega Mesta.

(70-2)

Dobro ohranjene

(75)

štacunska železna vrata

s kamenitmi bangarji in notranjimi steklenimi vrati, kakor tudi ravno tako okno ima ceno na prodaj Franc Kastelic v Kandiji.

Franc Čuden,

(72-2)

urar

preje J. Geba v Ljubljani slonove ulice št. 11 priporoča svojo bogato in največjo zalogo švicarskih ur, po najnižjih cenah, zlatih, srebrnih, nikelnastih, stenskih (Pendeluhren) in budilnic, verižic, prstanov, uhanov, murčkov in drugih v to stroko spadajočih stvari. Popravila natančno in dobro naredim. Poštna naročila se hitro izvršujejo. Ceniki so zastoj in tudi po pošti pošiljajo. V cenikih je natančneje popisano, kakošne ure da so, koliko časa jamčim (garantiram) in zamenjam.

Stare sreberne ure imam po 3—5 gold.